

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság

4.Bf.14/2024/12.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2024. május 21. napján tartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

v é g z é s t:

A testi sértés büntette miatt Terhelt1 ellen indult büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék 2023. november 17. napján kihirdetett 12.B.386/2022/38. számú ítéletét helybenhagyja azzal, hogy a megsemmisíteni rendelt bűnjelek közül a 1-7., a 9-10. és a 13-17. sorszám alattiak esetében a lefoglalás megszüntetésére vonatkozó rendelkezést mellőzi.

Az ítélet bevezető részéből mellőzi az előkészítő ülés napjának feltüntetését.

E végzés ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A Fővárosi Törvényszék a 2023. november 17. napján kihirdetett 12.B.386/2022/38. számú ítéletével Terhelt1 vádlottat bűnösnek mondta ki a Btk. 164. § (1) bekezdésébe ütköző és a (8) bekezdés I. fordulata szerint minősülő testi sértés büntetében, amiért 2 év börtön fokozatú szabadságvesztés büntetésre ítélte, melynek végrehajtását 5 év próbaidőre felfüggesztette. Megállapította, hogy a vádlott a szabadságvesztés büntetés végrehajtásának elrendelése esetén legkorábban a szabadságvesztés büntetés háromnegyed részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra, továbbá a végrehajtás elrendelése esetére rendelkezett a vádlott által előzetes fogvatartásban töltött időnek a szabadságvesztés büntetés tartamába történő beszámításáról. Határozott a bűnjelekről és az eljárás során felmerült bűnügyi költség viseléséről is.

[2] Az ítélet ellen az ügyész a büntetés súlyosítása érdekében fellebbezett.

[3] A Fővárosi Főügyészség Bf.4708/2021/56. számú átiratában a büntetés súlyosítására irányuló fellebbezése indokolása körében kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság által kiszabott büntetés sem a generál-, sem a speciálprevenció céljainak nem felel meg. Az elsőfokú bíróság kimerítően számba vette az enyhítő és a súlyosító körülményeket, azonban azokat nem a súlyuknak megfelelően értékelte. Álláspontja szerint nem tekinthető jelentősnek a cselekmény elkövetése és elbírálása közötti időmúlás, továbbá a vádlott többszöri öngyilkossági kísérlete – miután azokat nem elsősorban a cselekmény megbánása miatt, hanem annak lehetséges büntetőjogi következményei miatt hajtotta végre –enyhítő hatása csekély. Tényszerűen állapította meg a törvényszék, hogy a vádlott a cselekményt eshetőleges szándékkal követte el, azonban, ha az egyenes szándék bizonyítható lenne, ebben az esetben cselekménye egy másik, súlyosabban büntetendő cselekménynek felelne meg. A vádlott testi erőfölénye volt tapasztalható az eljárás során, így ezekre a körülményekre figyelemmel vélekedése szerint a szabadságvesztés büntetés próbaidőre történő felfüggesztése indokolatlan volt. Mindezekre tekintettel a vádlottal szemben börtönben végrehajtandó szabadságvesztés büntetés, és az ehhez igazodó tartamú mellékbüntetés kiszabását tartotta indokoltnak.

[4] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség Bf.775/2022/10. számú átiratában az ügyészi fellebbezést fenntartotta. Kifejtette, hogy a bejelentett fellebbezésre tekintettel a másodfokú felülbírálat a Be. 590. § (3) bekezdése alapján korlátozott. Vélekedése szerint az elsőfokú bíróság a perrendi szabályok megtartásával folytatta le az eljárást, a megállapított tényállás alapján okszerűen következtetett a vádlott bűnösségére, a vádlott felmentésére vagy a vele szemben indult büntetőeljárás megszüntetésére alapot adó körülmény az ügyben nem merült fel. A cselekmény jogi minősítése törvényes, az elsőfokú bíróság a büntetéskiszabási körülményeket is jórészt helytállóan ismerte fel. A büntetéskiszabási körülmények kapcsán kiemelte, hogy a vádlottnak az elsőfokú ítéletben írtakkal ellentétben az egészségi állapota nem rossz, a javára – kis súllyal – az utóbb diagnosztizált mentális betegsége, illetve személyiségzavara írható. Az időmúlás a vádlott terhére megállapított bűncselekmény tárgyi súlyához képest jelentősnek nem mondható, így az nagy nyomatékkan szintén nem írható a vádlott javára (56/2007. BK vélemény III/10. pont). Egyetértett az ügyészség azzal, hogy az eljárás adataiból a vádlott megbánására lehet következtetni, amit azonban nem az öngyilkossági kísérletei támasztottak alá, miután azok az elsőfokú bíróság által is megállapított önkárosító magatartásokkal jellemezhető személyiségzavarával állhattak összefüggésben. A szándék eshetőleges volta álláspontja szerint csak az eredmény tekintetében áll fenn, s mivel a vádlott terhére megállapított bűncselekményt az eredmény tekintetében gondatlanul is el lehet követni, ezt enyhítő körülményként a vádlott javára írni nem lehet (56/2007. BK vélemény II/10. pont). A vádlott emellett a sértett testi épségét egyenes, kitartó szándékkal sértette meg, ez utóbbi körülményt pedig súlyosító körülményként kell a terhére értékelni. A súlyosító körülmények között indokoltnak tartotta értékelni az önhibájából eredő ittas állapotban való elkövetés mellett az agresszivitással párosuló iszákos életmódját is (56/2007. BK vélemény II/8. pont). Emellett nem általában a testi épség elleni bűncselekmények, hanem a hozzátartozó nő sérelmére elkövetett családon belüli erőszakos bűncselekmények elszaporodottsága jelentős a nyilvánosan elérhető adatok alapján. A büntetett előéletű vádlottal szemben – akit korábban is személy elleni erőszakos bűncselekmény miatt ítélték el – a büntetési tételkeret aljával megegyező tartamú szabadságvesztés már a speciális prevenció célját sem érheti el. Erre figyelemmel a vádlottal szemben hosszabb tartamú szabadságvesztés büntetés kiszabása szükséges a büntetési célok – az általános megelőzés – elérése érdekében. A vádlott cselekménye következtében méltatlanná vált a közügyek gyakorlására, ezért az azoktól való eltiltása a törvény szerint kötelező. A büntetés súlyosítása esetén a szabadságvesztés végrehajtás felfüggesztésének feltételei nem állnak fenn, valamint a cselekmény előzményei, elkövetésének körülményei, és

a vádlott előélete sem teszi annak megállapítását lehetővé, hogy a büntetés célja annak végrehajtás nélkül is elérhető lenne, ezért annak mellőzése szükséges.

[5] A fellebbviteli főügyészség az elsőfokú bíróság bűnjelekre vonatkozó rendelkezéseivel egyetértett, azonban kiemelte, hogy az 1-7., 9-10. és a 13-17. sorszámú bűnjeleket a nyomozó hatóság sem a helyszíni szemle, illetve a helyszíni személyi szemle során, sem pedig a későbbiekben nem foglalta le, hanem azokat rögzítette. A le nem foglalt bűnjelek esetében a lefoglalás megszüntetésére nem kerülhet sor, a megsemmisítésüket a lefoglalás és a büntetőeljárás során lefoglalt dolgok kezelésének, nyilvántartásának, előzetes értékesítésének és megsemmisítésének szabályairól, valamint az elkobzás végrehajtásáról szóló 11/2003. (V. 8.) IM-BM-PM együttes rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 50. § (1a) bekezdés alapján lehet elrendelni. A bűnjel fogalmába a Rendelet 1. § (1) bekezdés a) pontja alapján beletartoznak a le nem foglalt dolgok is, azonban a Be. 320. § (2) bekezdése szerinti rendelkezés csak a lefoglalt dolgokra vonatkozhat. Ezért a felsorolt bűnjelek esetében a lefoglalás megszüntetésére vonatkozó rendelkezés mellőzése szükséges. Egyebekben az ítélet bevezető részéből a 2023. január 10. napján tartott előkészítő ülésre utalás mellőzését tartotta indokoltnak. Mindezek alapján az elsőfokú ítéletnek az átiratban foglaltak szerinti megváltoztatását indítványozta a Be. 606. § (1) bekezdés alapján.

[6] A védő írásbeli észrevételében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására tett indítványt. Kiemelte, hogy a vádlott az eljárás során teljeskörű beismerő vallomást tett, tettét megbánta, amit alátámaszt az a körülmény is, hogy a cselekmény után rossz állapotba került, kétszer is öngyilkosságot kísérelt meg. Az öngyilkossági kísérletei egyértelműen a megbánásához kapcsolódnak, és nem a büntetőjogi felelősségre vonás alól történő menekülő utat jelentette volna számára. Az eljárás során minden előírást betartott, a sértettől távolságot tartott, tőle bocsánatot kért, aki a bocsánatkérést elfogadta. Az 56/2007. BK vélemény szerint is a sértett megbocsátását enyhítő körülményként kell értékelni, különösen akkor, ha annak folytán a bűncselekmény miatt megromlott viszonyok helyre állnak. Hangsúlyozta, hogy a vádlott a sértettel jó kapcsolatot ápol, a sértett aggódását fejezte ki a vádlott irányában. A vádlott a cselekményével okozott kárt megtérítette a sértett részére. A vádlott jelenleg pszichológus és pszichiáter segítségét is igénybe veszi, a felelősségre vonást nem kívánja elkerülni. Személyi körülményei rendezettek, a szakemberektől megfelelő segítséget kap, tizenkilenc éves gyermekével jó viszonyt ápol, emellett dolgozik, munkájából jelentős bevételre tesz szert, a főnöke is elégedett vele, jövedelmi viszonyai rendezettnek tekinthetők. Álláspontja szerint a vádlottal szemben végrehajtandó szabadságvesztés kiszabása nem indokolt, az eltúlzott büntetés volna vele szemben.

[7] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést a Be. 599. § (1) bekezdés alapján nyilvános ülésen bírálta el, melyen az ügyész bejelentésének megfelelően nem vett részt.

[8] A nyilvános ülésen a védő az írásban benyújtott észrevételében foglaltakkal egyezően tartotta meg perbeszédét.

[9] A vádlott a nyilvános ülésen személyi körülményeiről nyilatkozott. Utolsó szó jogán tett felszólalásában hangsúlyozta, hogy megbánta tettét, úgy érzi, hogy mindent elkövetett azért, hogy azt jóvá tegye.

[10] A bejelentett fellebbezés az alábbi eredményre vezetett.

[11] A másodfokú bíróság a fellebbezéssel megtámadott ítéletet a Be. 590. § (1) bekezdés alapján az azt megelőző bírósági eljárással együtt bírálta felül. A Be. 583. § (3) bekezdés a) pont alapján kizárólag a kiszabott büntetés mértéke miatt bejelentett ügyészi fellebbezésre tekintettel az ítéltábla a Be. 590. § (3) bekezdésében foglaltak szerint az ítéletnek csak a fellebbezéssel sérelmezett rendelkezését, illetve részét bírálta felül. A Be. 590.§ (5) bekezdésében foglaltak alapján a korlátozott felülbírálat ezen túlmenően kiterjedt

- az elsőfokú bírósági eljárásra és ennek során az ítéltábla vizsgálta azon eljárási szabályok megtartását, amelyek megsértése esetén

- a Be. 607. § (1) bekezdése, valamint a 608. § (1) bekezdése alapján vagy

- a Be 609. § (1) bekezdése alapján az ítéletet hatályon kívül kell helyezni,

- a bűnösség megállapítására vonatkozó rendelkezésre, azaz annak vizsgálatára, hogy a terheltet fel kell-e menteni, vagy vele szemben az eljárást meg kell-e szüntetni,

- a bűncselekmény minősítésére, továbbá

- a büntetés kiszabására vagy intézkedés alkalmazására vonatkozó rendelkezésre.

Ezen kívül a Be 590. § (7) bekezdése alapján a másodfokú bíróság hivatalból vizsgálta az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező rendelkezéseket is.

[12] Az eljárási szabályok vizsgálata során az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a perrendi szabályokat maradéktalanul betartotta, a Be. 607. § (1) és 608. § (1) bekezdésében meghatározott, feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező, továbbá a Be. 609.§ (1) bekezdése alapján hatályon kívül helyezéshez vezető eljárási szabálysértést nem valósított meg.

[13] A bejelentett fellebbezések tartalmára tekintettel a másodfokú bíróság a Be. 591. § (2) bekezdés a) pontjára figyelemmel nem vizsgálta az elsőfokú bíróság ítéletének megalapozottságát és határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapította. Olyan körülmény, amely miatt a vádlottat fel kellett volna menteni, vagy vele szemben az eljárást meg kellett volna szüntetni, az eljárás során nem merült fel.

[14] Az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének a Be. 561. § (3) bekezdésében foglaltak alapján teljes mértékig eleget tett, határozatának írásba foglalásakor a Be. 562. § (2) bekezdésben foglaltaknak megfelelően a részleges indokolás szabályait alkalmazta.

[15] A Be. 591. § (2) bekezdés a) pont alapján az elsőfokú bíróság által megállapított és a másodfokú eljárásban is irányadó tényállás alapján okszerű a vádlott bűnösségére vont következtetés, a bűncselekmény minősítése is megfelel az anyagi jogi szabályoknak.

[16] A Btk. 80. § (1) bekezdés értelmében a büntetést céljának szem előtt tartásával a törvényben meghatározott keretek között úgy kell kiszabni, hogy az igazodjék a bűncselekmény tárgyi súlyához, a bűnösség fokához, az elkövető társadalomra veszélyességéhez, továbbá az egyéb súlyosító és enyhítő körülményekhez. A bíróság feladata az ítélezés során a megadott büntetési tételkeret között olyan nemű és mértékű joghátrány alkalmazása, amely kifejezi a társadalom megítélését az adott cselekménnyel kapcsolatban, ugyanakkor figyelemmel van az elkövető által megvalósított magatartásra és személyi társadalomra veszélyességére is.

[17] A büntetés célja a társadalom védelme érdekében annak megelőzése, hogy akár az elkövető, akár más bűncselekményt kövessen el. A bűncselekmény elkövetőivel szemben kiszabott büntetés nem csupán magára az elkövetőre bír hatással, hanem a társadalom többi tagjára nézve is. A büntetés kiszabásakor a bíróságnak minden esetben e kettős cél szem előtt tartásával kell eljárnia.

[18] Az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabásakor értékelhető körülményeket hiánytalanul feltárta, azonban a másodfokú bíróság nagyobb súllyal értékelte enyhítő körülményként a vádlott másodfokú eljárásban is tanúsított őszinte megbánását, továbbá azt a körülményt, hogy életmódja megváltoztatása érdekében szakemberi (pszichológus és pszichiáter) segítségét is igénybe veszi. Mindez azt a komoly elhatározását tükrözi, hogy korábbi életvitelével gyökeresen szakítani kíván.

[19] A büntetéskiszabás során értékelhető tényezőkről szóló 56/2007. számú BK vélemény is rögzíti, hogy a bíróság által megállapított minősítéshez kapcsolódó büntetési keret – figyelembe véve a Btk. Általános Része rendelkezéseit is – büntetést meghatározó alapvető tényező. Ez jelöli ki azokat a határokat, amelyek között a súlyosító és enyhítő – összefoglalóan a büntetést befolyásoló – körülmények a büntetést alakíthatják. A büntetést befolyásoló körülményeket tehát nem elvont általánosságban, nem mechanikusan, hanem a konkrét ügy tényeire vonatkoztatva, egymással egybevetve, összefüggésükben kell értékelni, és a határozatban megindokolni. Nem az enyhítő és súlyosító körülmények száma, hanem az adott esetben meglévő hatásuk a döntő a büntetés meghatározásánál. Az elkövetett bűncselekmény tárgyi súlya, a vádlott személyében rejlő társadalomra veszélyesség, az enyhítő és súlyosító körülmények együttes értékelése mellett kell megválasztani a vádlottal szemben az adott ügyben a büntetési célok elérését biztosító joghátrányt. A vádlott terhén megállapított bűncselekmény a büntetési tételkeret alapján a jelentősebb társadalomra veszélyességű bűncselekmények közé tartozik (absztrakt társadalomra veszélyesség), emellett a vádlott cselekményének konkrét tárgyi súlya – a közeli hozzátartozója sérelmére kitaláló szándékkal megvalósított bántalmazás – is jelentős.

[20] A vádlott személyében rejlő társadalomra veszélyességet mutatja, hogy korábban is testi épség elleni bűncselekmény miatt volt büntetve. Nem hagyható azonban figyelmen kívül a vádlott határozott szándéka életmódja megváltoztatására, valamint a sértett megbocsátása és az a körülmény, hogy a vádlott a tettevel okozott károkat megtérítette.

[21] Az ilyen módon értékelt büntetéskiszabási körülmények alapján az elsőfokú bíróság helyesen választotta meg a Btk. 79. §-ában írt büntetési céloknak, valamint a Btk. 80. §-a szerinti büntetéskiszabási elveknek egyaránt megfelelő szabadságvesztés büntetést, és annak tartamát is megfelelő mértékben határozta meg, továbbá helytállóan állapította meg azt is, hogy a büntetési célok a szabadságvesztés büntetés végrehajtásának próbaidőre történő felfüggesztése mellett is elérhetők. A próbaidő tartamát a cselekmény tárgyi súlyára tekintettel helyesen határozta meg a törvényi maximumban. Az így kiszabott büntetés – előtérbe helyezve a speciális prevenciót, de nem figyelmen kívül hagyva a generális prevenció elvét sem – az ítéltábla álláspontja szerint kellően biztosítja a büntetési célok megvalósulását, az szükséges, de egyben elégséges is e célok eléréséhez. Fentiekre figyelemmel az ügyészség büntetés súlyosítására irányuló fellebbezése nem vezetett eredményre.

[22] A törvényszék a szabadságvesztés büntetés végrehajtási fokozatáról és – a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetére – a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjának meghatározásáról, a vádlott által őrizetben töltött időnek a szabadságvesztés büntetésbe történő beszámításáról az anyagi jogszabályoknak megfelelően rendelkezett.

[23] Miután a vádlottal szemben végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztést szabott ki a bíróság, erre figyelemmel a Btk. 102. § (1) bekezdése alapján a bíróságnak vizsgálnia kell azt is, hogy a vádlott érdemes-e az előzetes mentesítésre. Az Alkotmánybíróság 8/2015. (IV. 17.) számú AB határozata szerint ugyanis az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelmény, hogy a bíróság a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése esetén hivatalból vizsgálja a Btk. 102. § (1) bekezdésében szabályozott előzetes bírósági mentesítés lehetőségét és arról az ítéletben rendelkezzen. A határozat kifejti, hogy „A mentesítés alapjogi forrása az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében az emberi méltósághoz való jog. Az Alkotmánybíróság szerint az emberi méltósághoz való jogból következik, hogy az elítélteknek lehetőséget kell biztosítani a rehabilitációra, arra, hogy jogsértés nélkül helytálljanak egy szabad társadalom feltételei között. A reszocializáció pedig megköveteli, hogy az arra objektív szempontok alapján érdemesült elkövető számára egy későbbi, büntetéstől mentes életvitel feltételeit a jog megteremtse. Ez nem csupán a terhelt érdeke, hanem a társadalomé is, minthogy a büntetőjogon kívüli megszorítások megszűnésével, a büntetlen előéletűeket megillető tisztségek ellátására, állások betöltésére való új lehetőségek megnyílása növeli elhelyezkedési esélyeiket, ami pedig csökkenti a társadalmi gondoskodás költségeit, lehetővé teszi az elítélt számára a bűnismétlés elkerülését.”

[24] A Btk. 102. § (1) bekezdés értelmében a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése esetén a bíróság ítéletében előzetes mentesítésben részesítheti az elítéltet, ha arra érdemes. A büntetett előlethez fűződő hátrányok alóli előzetes mentesítés kivételes, mérlegelésen alapuló, rendkívüli jellegű intézkedés. A felfüggesztés feltételeinek fennállása nem jelenti automatikusan az érdemesség meglétét. Az ítélezési gyakorlat szerint az érdemesség megítélésénél az elkövető személyiségét, az életvitelét, az elkövetés körülményeit és annak indítóokát összevetve kell értékelni [BJD 9986.], de jelentősége van a terhelt által elkövetett bűncselekmény tárgyi súlyának és a cselekmény jellegének is [BH1983.221.]. A bíróság által a büntetés kiszabása körében már értékelt, és a szabadságvesztés végrehajtásának

felfüggesztését alátámasztó körülmények az érdemességet megalapozhatják [BJD 8779.], de egyben ki is zárhatják. A már értékelt körülményeknek az érdemesség vizsgálata során történő ismételt figyelembevétele tehát a kétszeres értékelés tilalmát nem sérti. Az ekként értékelt körülményekre figyelemmel – különösen az elkövetett bűncselekmény jellegére tekintettel – az ítéltábla álláspontja az, hogy a vádlott előzetes mentesítésre való érdemessége nem állapítható meg.

[25] Az elsőfokú ítélet az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező további kérdésekben – így az eljárás során lefoglalt bűnjelekkel kapcsolatos rendelkezések, a bűnügyi költség megfizetésére kötelezés vonatkozásában – is nagyrészt törvényes. Osztotta az ítéltábla a fellebbviteli főügyészség álláspontját a rendelkező részben megjelölt bűnjelek kapcsán, melyeket a nyomozóhatóság a helyszíni szemle során rögzített. A Rendelet 1. § (1) bekezdés a) pontja alapján bűnjel a lefoglalt és a le nem fogalt bűnjel is. Az (1b) bekezdés szerint le nem foglalt bűnjel többek között az olyan tárgyi bizonyítási eszköz, amelyet a nyomozóhatóság a saját segédanyagainak és eszközeinek a felhasználásával hozott létre, ha annak lefoglalására nem került sor. Miután ezen bűnjelek lefoglalására a nyomozati szakban nem került sor, azok lefoglalása megszüntetésének sincs helye a Be. 320. § (1) bekezdése alapján, azonban azok megsemmisítésére a Rendelet 50. § (1a) alapján lehetőség van, erre figyelemmel a másodfokú bíróság a rendelkező részben foglaltak szerint a megjelölt bűnjelek kapcsán a lefoglalás megszüntetésére utalást mellőzte.

[26] A másodfokú bíróság az ítélet bevezető részéből a Be. 561. § (1) bekezdésnek megfelelően mellőzte az előkészítő ülés határnapját, miután a rendelkezés értelmében az ügydöntő határozat bevezető részében a tárgyalási napok megjelölését kell feltüntetni.

[27] Fenti indokokra figyelemmel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 605. § (1) bekezdés alapján helybenhagyta.

[28] A z ítéltábla ítélete elleni fellebbezést a Be. 615. § (1) és (2) bekezdés zárja ki.

Budapest, 2024. május 21.

Nagyné dr. Drahos Ibolya s.k. a tanács elnöke, előadó bíró, Dr. Lőrinczy Attila István s.k. bíró, Dr. Németh Nándor s.k. bíró

A Fővárosi Törvényszék 2022. november 7. napján kihirdetett 12.B.386/2022/38. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 4.Bf.14/2024/12. számú végzése folytán 2024. május 21. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2024. május 21.

Nagyné dr. Drahos Ibolya s.k.

a tanács elnöke